

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BROJ 194. — GOD. V.

ŠIBENIK, 30. SVIBNJA 1956.

IZLAZI SVAKE SBJEDE

Godišnja skupština SRVI kotara Šibenik

VELIKA BRIGA O DJECI PALIH BORACA I ŽRTAVA FAŠISTIČKOG TERORA

Oko 180 milijuna dinara za zbrinjavanje invalida - Razvijeni sportski život - Priznanje Ljudevitu Lušiću i Dragi Kovaču

U prošlu subotu u dvorani Općinskog sindikalnog vijeća održana je godišnja skupština Saveza ratnih vojnih invalida Šibenskog kotara. Pored 98 delegata, koji su predstavljali preko 4200 članova organizacije, skupštini su prisustvovali predsjednik Kotarskog odbora SSRN Nikola Spirić, predsjednik Kotarskog sindikalnog vijeća Ivo Ninić, major Milivoj Njegovanović i drugi.

Radu skupštine također su prisustvovali Jakša Singer, tajnik Glavnog odbora SRVI NR Hrvatske, Sretan Budisavljević, načelnik invalidske uprave Hrvatske, te predstavnici kotarske organizacije SRVI Bjelovara, Splita i Zadra.

Izveštaj o radu podnio je Branko Pudar. Nakon diskusije izbran je novi Kotarski odbor, nadzorni odbor i delegati za Kongres SRVI Jugoslavije.

Na skupštini su uručene diplome Centralnog odbora SRVI Jugoslavije Ljudevitu Lušiću i Dragi Kovaču kao nagrada za njihov samoprijeoran rad u organizaciji invalida.

Donijeti su i zaključci, a na kraju su delegati uputili pozdravne telegramne drugu Titu i Glavnom odboru SRVI NR Hrvatske.

Briga o djeci palih boraca i žrtava fašističkog terora bio je jedan od najvažnijih zadataka Kotarskog odbora SRVI u proteklom periodu. U tome su postignuti vrlo dobri rezultati. Većina takve djece pohađa škole, dok ona koja su ispunila uvjete za izučavanje zanata, Kotarski odbor je uz pomoć Savjeta za narodno zdravlje i socijalnu politiku, te Biroa za posredovanje rada uspio zaposliti. Težak je problem bio smještaj 50 omladinaca učenika u privredi. No, zalaganjem Kotarskog odbora SRVI, Biroa rada,

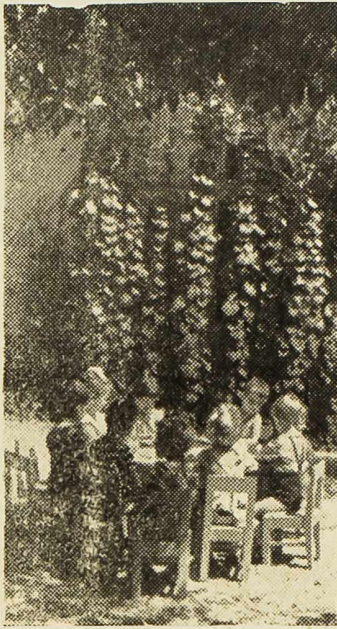
nu problematiku i slabo rade sa članstvom. Tamo gdje su se odbori bavili problemima pojedinog člana organizacije i gdje se je članstvo upoznavalo s invalidskim zakonodavstvom i drugim socijalnim mjerama i gdje su se te mjere ispravno objašnjavale, kao na primjer u općini Knin i Skradin, tamo su se odbori afirmirali kod svog članstva. Takvi odbori su i uspjeli da okupe većinu članova na svom području. Izrazito negativan primjer udaljavanja članstva od svoje organizacije je općina Tijesno, gdje postoji 428 in-

valida, dok ih je u organizaciji učinjeno samo 126, a članarinu redovito plaća svega 45 članova. U tom pogledu je još kritičnije stanje na općini Vodice. I na prošlogodišnjoj skupštini ukazano je na potpunu neaktivnost organizacije u Voducima. Članovi Kotarskog odbora odlazili su u Vodice da pomogne drugovima, međutim stanje je ostalo nepromijenjeno. Prema ocjeni Kotarskog odbora SRVI odgovornost za takvu situaciju snosi, pored članova općinskog odbora,

općinski komitet SK u Vodica-

ma, koji ni do danas nije pružio nikakvu pomoć u radu organizacije invalida.

Isto tako je konstatirano, da neki općinski odbori nisu upoznat s pravima i dužnostima članova, ili pak nisu u stanju da pruže objašnjenja o raznim propisima iz socijalnog zakonodavstva, a ponekad ih čak i pogrešno tumače. Naravno, da sve to dovodi do nepovjerenja članstva prema takvim odborima i organizaciji. Osjeća se, pored toga, da je nedovoljan politički rad među invalidima. Općinski odbori SRVI, Socijalističkog saveza i Saveza komunista, morali su više učiniti u tumačenju društvene i političke problematike, jer članstvo nije u dovoljnoj mjeri upoznato s ogromnim naporima zajednice u smislu materijalnih davanja za zbrinjavanje invalida. Potrebno je spomenuti, da je u vezi s tim samo u toku prošle godine na području našeg kotara zajednica odvojila preko 173 milijuna dinara. Osim toga, na ime stipendija i uzdržavanja djece palih boraca i žrtava fašističkog terora isplaćeno je gotovo 32,5 milijuna dinara. U toku godine je nadalje izdano 734 naloga za izradu i popravak raznih ortopedskih pomagala. U cilju ostvarenja raznih invalidskih prava u prošloj godini je dano 1210 objava za besplatnu vožnju i 615 knjižica

za povlaštenu vožnju ličnim invalidima, dok je porodičnim invalidima izdano 819 objava. Banjsko i klimatsko liječenje koristilo je 145 ličnih i porodičnih invalida, što izraženo u dinarima iznosi sumu od 4.350.000. Kad se tome doda da svi lični, ratni i mimodopski invalidi imaju pravo na besplatnu zdravstvenu zaštitu, kao i porodični invalidi koji ostvaruju invalidski dodatak, odnosno djeca palih boraca, koja su korisnici dječjeg dodatka, te roditelji koji su izgubili jedno ili više djece, onda proizlazi da je zdravstvenom zaštitom na našem kotaru obuhvaćeno preko polovice uživalaca invalidskih prava.

Organiziranje sportskog života među invalidima bio je također jedan od važnih zadataka Kotarskog odbora u protekloj godini. Na tom polju napravljeni su zaista mnogo. Ekipe invalida sudje-

(Nastavak na 2. strani)

Plenum Općinskog odbora SSRN Šibenik mora se boriti za razvijanje poljoprivrede

U posljednje vrijeme i na našem području prišlo se svestranijem razmatranju poljoprivredne problematike. Nakon plenuma Kotarskog odbora Socijalističkog saveza, koji je pokrenuo inicijativu za unapređenje poljoprivrede i zadrugarstva na kotaru, uslijedili su sastanci općinskih rukovodstava, na kojima se tretiraju slična pitanja.

Prošlih dana je u Šibeniku održan plenum Općinskog odbora Socijalističkog saveza, na kojem je također glavna tema razgovora bilo pitanje unapređenja poljoprivrede i zadrugarstva na Šibenskoj općini.

Referat i diskusija nisu samo konstatirali sadašnje stanje poljoprivrede na području općine, već su ukazali i na mjere, koje je potrebno poduzeti da bi se iz osnovna poboljšalo sadašnje stanje. Svakako bi bilo potrebno da se povećaju obradive površine. Poljoprivrednicima treba ukazati na štetnost uzgoja žitarica, a ujedno im predočiti korist od uzgoja vinograda, voćnjaka, krmnog bilja i povrtlarstva. Upravo područje Šibenske općine pogoduje uzgoju baš tih rentabilnih kultura. Naravno, da će i fondovi, koji se osnivaju pri narodnoj vlasti odigrati značajnu ulogu u vezi prioriziranja poljoprivredne proizvodnje.

Bit će potrebno, da se mnogo ozbiljnija pažnja pokloni organizacionom učvršćenju zadruga, a naročito će trebati voditi brigu o zadržanju kadrova. Činjenica je, da većina zadruga odnosno njihove uprave ne vode gotovo nikakvu brigu o unapređenju poljoprivredne proizvodnje, već se isključivo bave trgovinom.

Predsjednik Tito posjetit će SSSR

Predsjednik Federativne Narodne Republike Jugoslavije Josip Broz Tito stići će u službeni posjet Sovjetskom Savezu 2. juna. U toku trodnevnog boravka u Sovjetskom Savezu, predsjednik Tito će osim Moskve posjetiti više gradova u unutrašnjosti Sovjetskog Saveza i upoznati se s različitim naučnim ustanovama, industrijskim objektima, kulturnim institucijama i tako dalje. U toku boravka predviđeno je više razgovora između jugoslavenskih i sovjetskih rukovodilaca.

S predsjednikom Titom i njegovom suprugom, Sovjetski Savez će posjetiti potpredsjednik Saveznog izvršnog vijeća Edvard Kardelj, državni sekretar za vanjske poslove Koča Popović, član Saveznog izvršnog vijeća Mijalko Todorović, predsjednik Izvršnog vijeća NR Hrvatske Jalkov Blažević i drugi.

Plenum Kotarskog komiteta SK-a Organizacije su malo učinile na proučavanju materijala sa VI. plenuma CK SKJ

Prošlih dana održan je u dvorani NO kotara plenum Kotarskog komiteta Saveza komunista kojem su prisustvovali i sekretari općinskih komiteta SK. U glavnom se diskutiralo o tome, kako je organizirano proučavanje materijala VI. plenuma CK SKJ u organizacijama našeg kotara.

Na plenumu je drug Stevo Vukadin, sekretar Kotarskog komiteta SK iznio što je sve učinjeno u općinskim komitetima i osnovnim organizacijama u vezi proučavanja tih materijala. On je, između ostalog, naveo, da su općinski komiteti Vodice, Tijesno i Skradin organizirali seminare u vezi proučavanja materijala VI. plenuma CK SKJ. Na nekim općinama se ponešto radi, ali neke još nisu gotovo ništa poduzele u vezi tog proučavanja. On je također rekao, da i tamo gdje se radilo, obično se prišlo starijim formama proučavanja, tako reći knjiški odnosno bez jednog ozbiljnijeg produbljavanja onog što se pročitalo. Sada se, međutim, nekako posustalo u tom poslu. No kad se pogleda kakvo je djelovanje ostalih masovnih organizacija i onih SK, onda se mora doći do zaključaka, da se nije mnogo učinilo u smislu proučavanja tih materijala.

Govoreći o ideološko-političkom radu drug Stevo Vukadin, je naglasio da stanje općenito ne zadovoljava, ali da je to stvar dužeg procesa. Naime, ideološko-politička aktivnost, morala bi da stalno prožima rad naših organizacija i njenih članova. Upravo pomanjkanje takvog rada negativno se održava i na djelovanje ostalih masovnih organizacija. Tako se i poneki općinski odbor SSRN nekoliko puta sazivlje, ali se sastanak ne održa, kao na primjer u Oklaju. I organizacija Saveza boraca ne pokazuje neku osobitu aktivnost. Činjenica je da upravo pasivnost naših organizacija uglavnom pogoduje većoj aktivnosti izvjesnih neprijateljskih elemenata.

Drug Vukadin je, između ostalog, govorio o pojavama bijega na općini Tijesno i o djelovanju neprijateljskog dijela klera, pa je naglasio da organizacije SK i njeni članovi moraju povesti odlučniju borbu protiv tih pojava na javnim skupovima i konferencijama.

Članovi Saveza komunista nisu u dovoljnoj mjeri aktivni u objašnjavanju pojedinih naših privrednih mjera. Ljudima se ne govori o tome, što pojedinac i selo daje zajednici, a koliko od nje prima. U posljednje vrijeme gotovo je potpuno iščezlo iz prakse objašnjavanje unutrašnje i vanjske politike. Potrebno je da se više govori o položaju naše zemlje u svijetu i mjenjoj ulozi u borbi za očuvanje mira.

On je, pored ostalog, kazao, da je formiran veći broj aktiva ko-

munista, no uza sve to još se nije dovoljno razmotrilo pitanje sadržaja njihovog rada. O stavu i aktivnosti komunista uveliko ovisi kakav će biti rad zdravstvenih, prosvjetnih i drugih ustanova.

Na plenumu Kotarskog odbora Socijalističkog saveza bilo je konkretno postavljeno što treba učiniti za unapređenje poljoprivrede, međutim u tome se nije pošlo dalje od zaključaka. I na rješavanju tih poljoprivrednih pitanja, organizacije SK moraju usmjeriti svoju aktivnost i na tome mobilizirati svoje članstvo.

On je također podvukao, da se veća pažnja mora posvetiti osamostaljenju sekretarijata osnovnih organizacija. Zapaženo je da se oni ne sastaju, da nemaju svoj plan rada i da se ne osjećaju kao jedno kolektivno rukovodstvo. Pored toga, članovi općinskih komiteta nisu u jačem kontaktu s osnovnim organizacijama.

Nakon izlaganja druga Stevo Vukadina uslijedila je diskusija u kojoj su sudjelovali Roko Frkić, Mijo Lemo, Vlada Šain, Ivan Babić, Rudolf Alfirev, Zvonko Baković, Srećko Bijelić, Božo Radić, Jovica Brekić, Ivo Bolanča, Stipe Morić, Ivo Ninić, Simo Bojanić, Nikica Bujas, Josip Ninić, Draško Jurišić, Ante Bego-Giljak i Milan Bijelić.

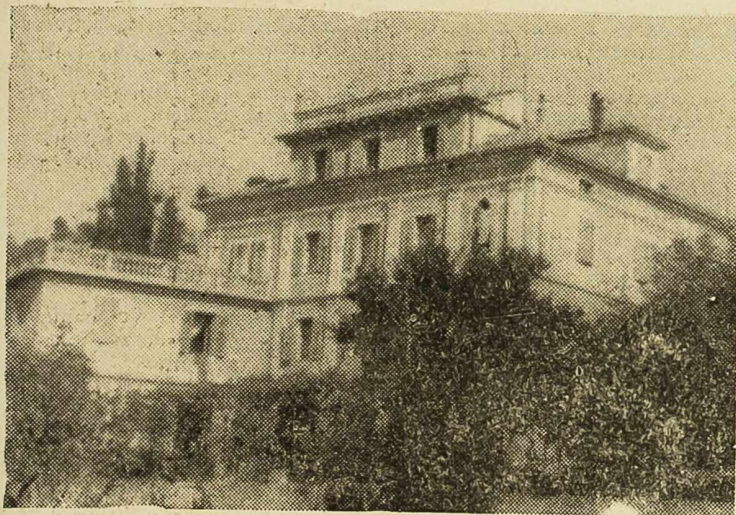
U diskusiji je, pored ostalog konstatirano, da članovi Saveza komunista ne prate štampu i da su prema tome dezinformirani u pogledu događaja u zemlji i svijetu. Potrebno je veću pažnju obratiti izgradnji kadrova, a posebno sekretara. Osim toga je analizirana i djelatnost masovnih organizacija. Govorilo se o sistemima i formama rada u narodu, o metodi i stilu rada u organizacijama SK. Bilo je mišljenja o nedovoljnom osjećaju odgovornosti kod pojedinih članova SK u sindikalnim rukovodstvima.

Na kraju je zaključeno, da se na slijedećem plenumu raspravi problem odgoja omladine.

OSNOVANA KOMISIJA ZA SREĐENJE HISTORIJSKOG MATERIJALA IZ NOB-e

Nedavno je pri Kotarskom komitetu Saveza komunista osnovana komisija koja ima zadatak da prikupi i sredi historijski materijal iz NOB-e sa područja našeg kotara. Osim toga, ona će izvršiti pripreme za otvaranje muzeja Narodnooslobodilačke borbe. Komisiju sačinjavaju Ivo Družić-Valent, Milo Vlahov, Božo Radić, Mila Trešnjak, Mijo Lemo i Ante Bego-Giljak.

Slične komisije osnovat će se i pri općinskim komitetima Saveza komunista.

Šibenik: Dječji dom »Petar Grubičić«

te velikim razumijevanjem narodne vlasti s uspjehom je riješeno i to pitanje. Djeca su smještena u dom gdje imaju dobre uvjete za učenje i izučavanje zanata.

Predma su u prošloj godini postignuti krupni rezultati oko zbrinjavanja djece palih boraca i žrtava fašističkog terora, ipak je bilo propusta koji su se mogli svesti na najmanju mjeru. Kod školovanja djece palih boraca zapažena je tendencija nekih narodnih odbora da stipendiraju djecu do završenog osmogodišnjeg školovanja ili pak najdalje do velike mature, a poslije toga uglavnom prestaje svaka briga za tu djecu. Primjećeno je, da se mali broj djece palih boraca upućuje u vojne škole ili na fakultete. Zbog toga će se u buduću morati povećati više računa o tome da se djeci palih boraca i žrtava fašističkog terora omogućiti studiranje.

Pored brige o djeci palih boraca, Kotarski odbor je posebnu brigu vodio o teškim invalidima, naročito o onima koji su se nazivali u bolnicama. Samo organizacije SRVI Dniša i Knina podijelile su svom članstvu u prošloj godini 300.000 dinara, a u ovoj godini je samohranim roditeljima bolesnim članovima organizacije odijeljeno 200 cane paketa.

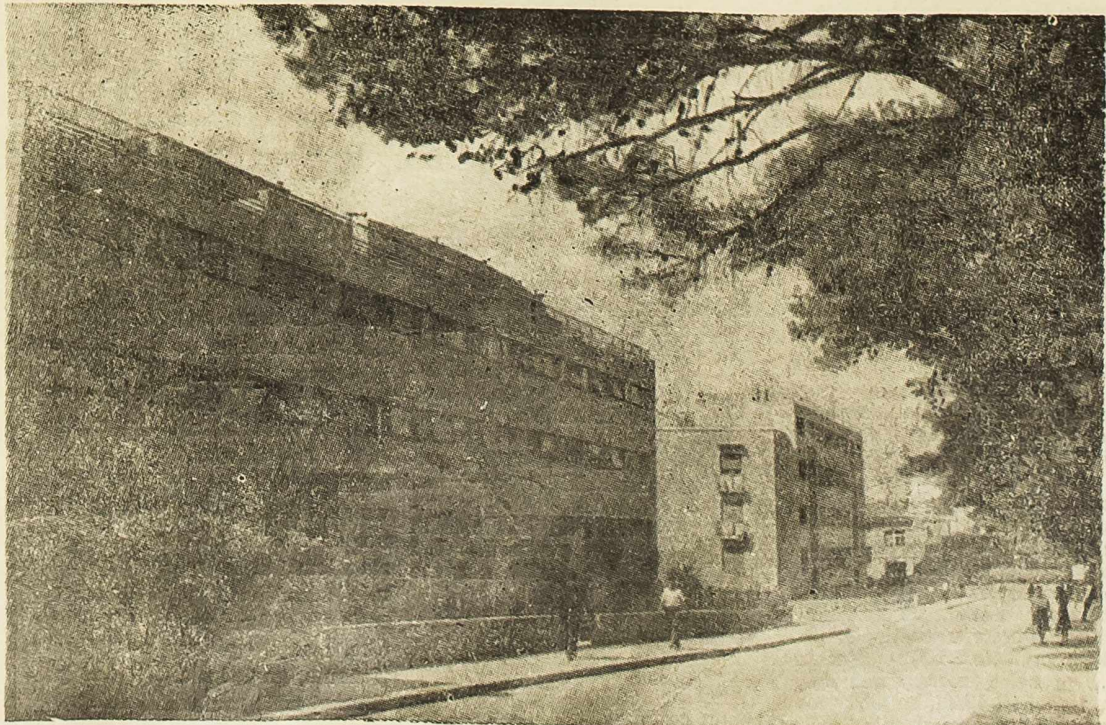
Na skupštini je, između ostalog, bilo govora o organizacionim slabostima, osobito u radu općinskih odbora. Talko je njihova osnovna slabost upravo u tome, da ne poznaju dovoljno društve-

NOVI KOTARSKI ODBOR SRVI

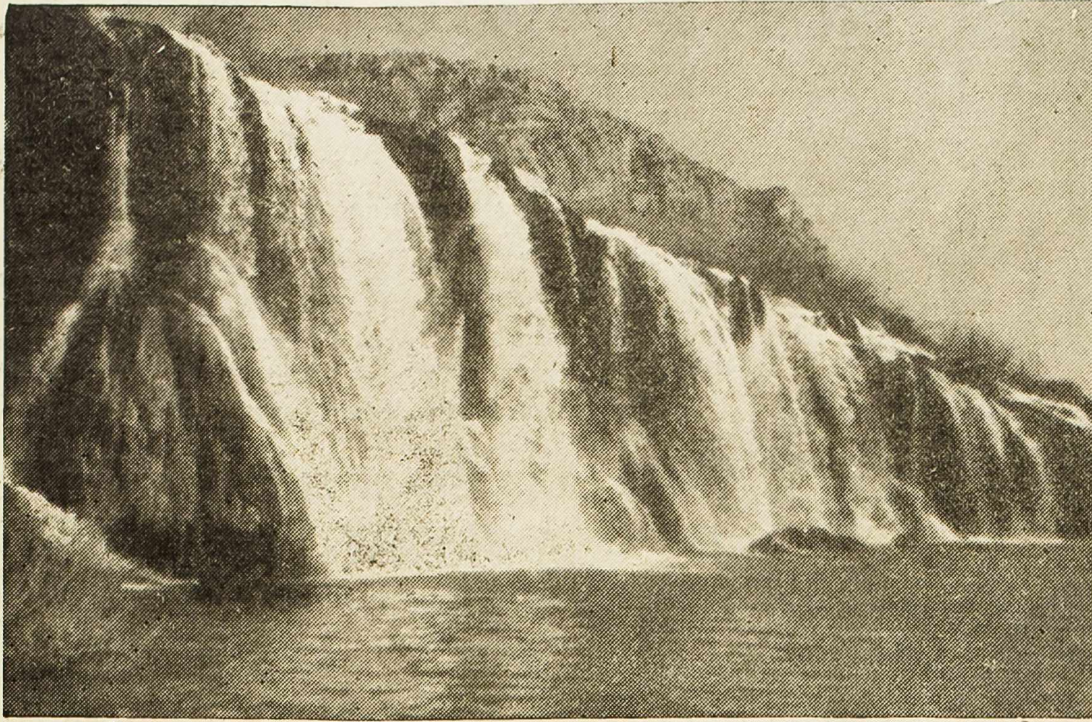
U Kotarski odbor SRVI izabrani su Ivo Friganović, Nikica Zenić, Ljudevit Lušić, Josip Simac, Anita Juras, Luka Tanjga, Branko Sinobad, Jovanika Šain, Josip Krstić, Drago Kovač, Bore Zaninović, Ante Ivanda, Milan Tišma, Ante Huljev, Ante Zore, Milan Dizdar, Krste Brajković, Vaso Nikolić, Ivo Miletić, Filip Stropin, Dušan Santić, Ante Galić, dr. Oskar Lučev, Jere Mrša i Božo Radović.

U nadzorni odbor birani su Jugoimir Bura, David Matulja i Krešo Alić.

Na skupštini su izabrani i delegati za kongres SRVI Jugoslavije, i to Drago Kovač, Anita Juras, Jure Ivezić, Ljudevit Lušić, Nikica Zenić, Branko Sinobad, Jeka Rašković, Jovanika Šain i Krste Brajković.

Roški slap

Problemi naše poljoprivrede

Uključiti društvene i političke faktore u rješavanju poljoprivredne problematike

Sve se više nameće potreba da se pitanjima poljoprivrede i zadrugarstva sa stanovišta jedne društvene i političke analize na području našeg kotara posveti veća pažnja. Razloga za to ima dosta. No, najvažnije je u tome sama činjenica, da stanje u poljoprivredi i zadrugarstvu, gledano kroz prizmu našeg socijalističkog stava, ne zadovoljava. Ali, nije dovoljno ostati samo na tome. Samim negiranjem ništa se još i ne dokazuje. Nužno je potrebno prići ozbiljnijem izučavanju uzroka tome stanju. I ne samo to. Treba energičnije pristupiti angažiranju društvenih i političkih faktora na rješavanju mnogobrojnih problema, koji se tu pojavljuju. Ali, baš te subjektivne snage trebaju biti suštinski na čistu s onim što se žali postići u poljoprivredi i našem selu. Kako angažirati snage SK, da budu spremne u snalaženju na tome poslu, koji zahtijeva odgovor na niz pitanja, a ponekad i energične korake, da se ubrza subjektivnim nadom, objektivni proces socijalizacije na našem selu i poljoprivredi?

Jedna društveno-ekonomska analiza pokazala bi da na našem kotaru postoji vrlo niska produktivnost rada u poljoprivredi, da se vrši manjeviše proces promjene svojine, ali unutar privatnog vlasništva, da se društvena strana pitanja unapređenja poljoprivrede sve više postavlja u zadnji plan. Vratimo se pitanjima unapređenja poljoprivrede posmatrano kroz prizmu ekonomske računice. Što nam cifre pokazuju? Bez sumnje to, da tu i tamo imamo izvjesni napredak u povećanju proizvodnje, ali ne u ono osnovno, da se to povećanje odvija se perspektivom, jer nema perspektivne osnove, jer se temelji na suštinskoj svojini, jer ona kao takova nije u stanju da riješi problem unapređenja poljoprivrede. jer u svojoj suštini predstavlja ostatak prošlosti, nešto prolazno. A da li nešto što propada može dati društvu koje ima perspektivne neke koristi? Svakaako da ne! Takova je slika naše poljoprivrede rečeno koncižno i kratko. A kakve snage djeluju da se ona izmijeni? Prije svega imamo dvije kategorije: ekonomske i društveno-političke. Da se zadržimo na ekonomskim snagama. One su vrlo slabe. Materijalna sredstva nisu dovoljna. A kako ono kaže Engels, treba mijenjati sitnog seljaka «pomoću primjera i društvene pomoći». Kao primjer na našem selu treba da djeluju ekonomske socijalističke privredne organizacije u formi zadruga. I to prije svega kao primjer u povećanju proizvodnje u primjeni tehnike i naučnih tekovina u poljoprivredi. A kao društvenu pomoć u aktivizaciji svijesnih socijalističkih snaga, društvenih faktora na našem selu, organizacija SK i SSRN. Što je sa prvim, a što sa drugim?

Onakove kakve su sada zadružne organizacije ne vrše bitan utjecaj na mjenjanje svojine. U neku ruku one zadržavaju seljaka, jer umjesto da postaju instrument u rukama socijalističkih snaga, imamo primjera, da se te socijalističke organizacije, jer to im je osnovna mislija, pretvaraju u neku ruku u sredstva za vodjenje sitno-seljake u suštini kapitalističke politike. Nije rijedak slučaj, da neke uprave zadruga, dakle, tamotnji ljudi, seljaci, kao u Pirovcu i još na nekim mjestima, kao što se to prošle godine

bilo pojavilo u Vodicama, koriste zadrugu za svoje, u suštini spekulativne svrhe, da im zadruga skupi proda proizvode pa i po cijenu gubitka, da se ogole u beskraj zadružni fondovi i slično. Nositelji tih tendencija u zadrugama jesu većinom sitno-robnji proizvođači. A znamo, da sitna robna proizvodnja, kao kaže Lenjin, rada kapitalizam, svakog dana, časa i minuta... Ako je već to tako, kakvu organizaciju koje forme primijeniti u poslovanju zadruga, da se izbjegne taj društveno-politički štetan utjecaj? Moram i ovdje da se poslužim citirajući Lenjina, koji, mislim, najbolje može da odgovori na to pitanje. Evo što Lenjin kaže:

«... Sitno robno seljačko gazdinstvo... To je gazdinstvo koje se nalazi na raskršnici između kapitalizma i socijalizma. Ono se može razviti u pravcu kapitalizma ili pak u pravcu socijalizma... Ovdje Lenjin uzima u obzir dva suprotna društvena sistema i razvika seljaka u uslovima takovih sistema. Pošto mas posebno interesira razvika našeg seljaka u uslovima socijalističke izgradnje, mi ćemo se i na tome posebno zadržati.

Privatne tendencije u razviku našeg sela i poljoprivrede danas se jedino mogu parirati jačanjem zadruga, ekonomskom moći, pre-

tome smislu, kako da mu ona omogućiti što bolji plasman toga vina. Ali, to pravo se temelji na sitno-seljačkoj kapitalističkoj osnovi, dakle, sa našeg društvenog kretanja, štetnoj i besperspektivnoj. Organizacije SK i SSRN u sukobljavanju sa mosiocima takovih tendencija moraju polaziti sa društvenih pozicija, sa pozicija našeg socijalističkog razvika, imajući pred očima stalno one opće zakonitosti, koji su zakoni društvenog razvika, a kojih jedna progresivna organizacija, kao što je SK mora da se drži, ako misli da izvaja bitku i na ovome frontu borba za socijalizam.

Netko može postaviti pitanje, otkuda to da se seljak suprotstavlja nečemu što će biti bolje i ljepše? Da, to što će biti trazi već sada svijest, klasnu svijest, o neminovnosti žrtvovanja domne društvu, koje se rada. A seljak nije na to spreman. S njim su se lomile i dosadašnje društvene formacije. Ali, bitno je u tome, da li njemu pripada budućnost samo u socijalizmu, koji mu omogućuje život bez svaga onog što donosi privatna svojina: sujevjenja, gladi, primitivizma, vrlo niskog standarda, nikakve društvene svijesti i sl.

Primoštenski pejzaž

vagom nad sitnim seljakom. A zato je potrebno izolirati taj utjecaj uprava, ili nekih od poljoprivrednika, koji idu u zadrugu samo zato da je podrede sebi, svojoj politici i zadrugu pretvoriti u instrument društvene i ekonomske organizacije, koja će jačajući ekonomski sama, jačati i materijalna sredstva, koja treba da služe kao «primjer i pomoć» (Engels).

A sada već dolazimo na pitanje društveno-političkih faktora, koji tu treba da odignaju prvorazredni značaj. I ovdje se ne treba zavaravati iluzijama, da ne će biti suprotnosti, kao i snaga koje se moraju sudarati. No, bitno je u tome to, da te snage koje nose socijalizam moraju nastupati organizirano, znalčki i umjesno, polazeći od marksističko-lenjinstičkih postavki, od konkretnih zbivanja te na tome temeljiti i svoju politiku i svoje konkretne taktičke poteze.

Onaj član uprave u Pirovcu, koji kaže, da njega prije svega interesira njegovih dvadeset hektolitara vina i njihova realizacija ima pravo kada kaže, da on gleda sada na zadrugu samo u

Analizirajući svaki pojedini slučaj, konkretne pojave, nalazeći najpogodnije forme, biti tu više praktičar, a manje halabuka pun političar, svaki komunist može mnogo pridonijeti ubrzanju toga procesa.

A kad već kažemo proces, onda imamo pravo. Proces jes tu. Nešto se kreće. Samo subjektivne snage taj proces, to kretanje, treba da kanaliziraju socijalističkim putem. A tu dolazi i društvena strana razvika sela i poljoprivrede. O njoj sada treba da se više vodi računa. Jer baš tu i dolazi od sukoba, a o tome, o snagama koje tu prevladavaju ovisi, da li će proces, socijalistički proces razvika sela i seljaka, stagnirati ili napredovati. Dakle, više udubljanja u stvari, više izučavanja konkretne problematike, manje operiranja sa golim frazama, pa će i socijalistički preobražaj našeg sela ići lakše.

Ante Deković

NOVI DAVAOCI KRVI

Kotarski odbor Crvenog križa i dalje vodi propagandu na pronalaženju dobrovoljnih davalaca krvi. Ekipa na čelu sa drom. Pečim, šefom transfuzione stanice obilazi tvornice na području grada i kotara i na licu mjesta uzima krv.

Prošlog tjedna ekipa je posjetila Tvornicu glinice i aluminija kojem prilikom je naišla na podršku i razumijevanje kod direktora tvornice Ivana Družića, potpredsjednika sindikalne podružnice Ive Rajčića i Rade Čakića kao i pomoć kod osoblja laboratorija.

Rezultat je bio iznad očekivanja. Prijavljeno je 29 dobrovoljnih davalaca krvi. U toj ekipi dali su krv ing. Silva Podgornik, Ivo Slavica, Ante Gulin Šimin, Mirko Krnić, Jere Gulin Markov, Tomo Rajević, Ivo Rajević, Ivanka Čakić, Marija Dobričević, Nada Martinčević, Mira Bemutić, Drago Kalauz, Ante Gulin Josipov, Vlado Radošević, Ivo Kalauz, Petar Gulin Josipov, Ante Gulin Antin, Jere Gulin Ivin, Jere Berač, Živko Gulin, Frane Zelalija, Niko Gulin, Mirko Simsig, Stipe Gulin Josipov, Ante Gulin Ivin i Matija Gulin.

SKUPŠTINA SRVI KOTARA

(Nastavak sa 1. strane)

lovala su na brojnim takmičenjima u kuglanju, šahu, streljaštvu i stolnom tenisu. Na prvom republičkom prvenstvu invalida sportista Hrvatske koje je održano u Zagrebu, sudjelovalo je 19 kotarskih organizacija i u jakoj konkurenciji naša organizacija zauzela je drugo mjesto u ukupnom plasmanu. dok je u pojedinačnom takmičenju u kuglanju naš predstavnik zauzeo prvo mjesto. Rehabilitacija invalida putem sporta zahtijeva i izvjesna materijalna sredstva. Međutim, Kotarski odbor SRVI mogao je da u 1955. odvoji jedva 56.000 za razvijanje sportskog života među invalidima. S obzirom na veliku važnost sporta u životu invalida, odgovorni faktori će u buduću trebati da materijalno pomognu razvijanje te aktivnosti u organizacijama invalida.

Nakon diskusije izvršeno je biranje kotarskog rukovodstva i delegata za Kongres.

Štetno

Za proteklih nekoliko mjeseci izgleda da djeca međusobno vode kampanju za razbijanje porculanskih izolatora na telegrafsko telefonskim stupovima. Takvo je samo u posljednje vrijeme uništen ili razbijen velik broj izolatora na ovim relacijama: Konjevrate — Šibenik razbijeno je 85 izolatora, Šibenik — Dalbar 130, Mandušina — Zablaca 24, Šibenik — Pirovac — Biograd n/m 70, Bribirsko Mostine — Benkocac — Stankovci 85, Zadar — Zemunik — Knin 90, Zadar — Nin Ražanac 60, Driš — Knin 30, Perkovci — Unešić — Driš 70, Knin — Stara Straža — Padane 20, Driš — Oklaj 150, Karin — Obrovac — Starigrad 30 i Preko — Ugljan 100 komada.

Slično stanje je i na ostalim dionicama telefonskih vodova — području NO kotara Šibenik i Zadar. Na spomenutim relacijama ukupno je razbijeno 944 izolatora. Ako se uzme u obzir da jedan izolator košta 400 dinara, onda to predstavlja ogromnu štetu i za zajednicu i za pojedince. Dosađ su, između ostalih, kažnjeni i ovi prekršitelji, odnosno njihovi roditelji: Ive Grgas (Bego), Tomi Grgas (Svirac), Ostrov Grgas (Mate) i Josu Ljubić pok. Sime, svi iz Zablaca sa po 745 dinara, zatim Milan i Stipe Jurin iz Selina sa po 1.900, Pera Budak iz Lišca 1460 Din, Krešo Peroš pok. Frane iz Zalonja — Nin sa 2.555, Sime Brkić pok. Kuzmana iz Kruševa 1.470, Lučka Poljak iz Nina 3.300, te Jakov Popović i Jeka Torbica, oboje iz Kistanja, od kojih je prvi kažnjen sa 300, a drugi sa 1.500 dinara.

S tim u vezi roditelji su dužni da svojoj djeci ukažu na štetnost koju oni nesavjesnim radom čine zajednici i sebi. Pored toga, trebalo bi da se o tome raspravlja i u organizacijama SSRN, a posebno i u školama, jer pored roditelja, osnovne škole mogu najviše pridonijeti na suzbijanju te štetne pojave. I ostali faktori trebali bi punu pažnju posvetiti u pronalaženju krivaca i počinitelja štete, koja iz dana u dan postaje sve veća, utoliko više što zajednica i brzi tempo razvika naše privrede zahtijeva ispravnost telegrafsko-telefonskih linija i saobraćaja uopće.

Konferencija SSRN Šibenske općine

U dvorani Sindikata jučer je održana izvanredna konferencija Općinskog odbora Socijalističkog saveza. Pored 128 delegata iz osnovnih organizacija SSRN s područja općine, konferenciji su prisustvovali predstavnici vlasti, Sindikata, JNA i Narodne omladine. Nakon izvještaja o radu, koji je podnio predsjednik Općinskog odbora Socijalističkog saveza prof. Božo Stojić uslijedila je diskusija u kojoj su pojedini diskutanti skrenuli pažnju na dva osnovna problema: rad u osnovnim organizacijama SSRN i moralni odgoj omladine. Potom je izabran novi općinski odbor SSRN od 33 i nadzorni odbor od 5 članova.

U novi odbor izabrani su: Pe-

tar Romčević, Ivo Družić, Joso Ninić, Nikica Bujas, Rade Čakić, Zorica Mišurac, Milena Baica, Božo Stojić, Frane Šupe, Miloš, Zlatović, Mirko Gulin, Vaso Mandić, Vinko Petrina, Ante Ivanda, Ante Lučev, Jure Batinića, Joso Bačelić, Petar Gović, Mišo Juričević, Stipe Baljikas, Mladen Radić, Veselo Grgas, Mirko Rončević, Krste Lumbaša, Vinko Cvitan, major, Ivo Grandaš, Paško Periša, Vojna Jurković, Srećko Bašić, Milan Lalić, Slavo Radin, Dušan Gnjidić i Živko Gojanović. U nadzorni odbor birani su Ivo Grubišić, Karmela Krnić, Joso Bujas, Stanko Lustica i Krešo Čipčić.

Izvide iz izvještaja donijet ćemo u idućem broju lista.

Život naših općina

Knin

PROSLAVA RODENDANA MARŠALA TITA

Uoči rodendana maršala Tita održana je u Domu JNA u Kninu svečana akademija. Program je počeo nastupom vojne muzike, a zatim je major Koprivica iznio kako su se odvijale operacije Desanta na Drvar. Potom su učesnici obrane Drvara ispričali svoje doživljaje. Prvi je govorio major Marasović tada slušač oficirske škole, koja se za vrijeme desanta nalazila oko 2,5 km udaljena od Drvara. Major Kovačević tadašnji pripadnik III. krajiške proleterske brigade govorio je o susretu s Titom poslije desanta na Drvar. U drugom dijelu akademije vojna muzika otvurala je nekoliko popularnih partizanskih kompozicija, a pjevački zbor KUD «Duško Damjanović» otpjevao je nekoliko pjesama.

Poslije akademije održana je zabava koja se pretvorila u narodno veselje.

PRIHVAĆENA JE ODLUKA O UVOĐENJU OPĆINSKOG PRIREZA

Prije nekoliko dana održana je u općinskoj vijećnici zajednička sjednica Općinskog vijeća i Vijeća proizvođača. Donijeta su rješenja o imenovanju odbora fonda za kreditiranje stambene izgradnje, te o imenovanju članova zajedničkih odborničkih komisija. Isto tako je osnovana i komisija za odlikovanje.

Na odvojenim sjednicama usvojeno je nekoliko odluka koje reguliraju osnivanje fonda za kreditiranje stambene izgradnje i određivanje organa upravljanja fondovima za izgradnju stambenih zgrada. Zatim je prihvaćeno nekoliko odluka iz područja turizma, javnog reda i mira, javna čistota i o registraciji zaprešnih vozila. Donijeto je odluka o općinskim taksama, a osnovan je i općinski fond za puteve. Na kraju je prihvaćena odluka o uvođenju općinskog prireza.

PILANA ĆE BITI PONOVO PUŠTENA U POGON

U Kninu se vrše pripreme za ponovo puštanje u pogon pilane pri kojoj će postojati posebno odjeljenje za izradu sanduka i druge ambalaze. Nedavno je ovom poduzeću odobren kredit u iznosu od 5 milijuna dinara za nabavku potrebnih strojeva. Osim toga, odobrena je svota od jedan milijun dinara za adaptaciju zgrade.

Puštanje u pogon tog objekta pridonijet će daljnjem uposlijavanju radne snage.

RJEŠAVA SE PROBLEM UZURPIRANOG ZEMLJIŠTA

I na području Kninske općine imade neovlašteno prisvojenog zemljišta, koje je ranije pripadalo općenarodnoj imovini. Uzurpacije su vršene prije, a i poslije rata. Sada je to pitanje postalo veoma aktuelno, jer se za uzurpacije znade. Nedavno je u Zadru održano savjetovanje, na kojem se je raspravljalo o tom problemu. Narodni odbori treba da iznesu svoje mišljenje i da zauzmu svoj stav u odnosu na uzurpacije, koje su izvršene do 6. IV. 1941., kao i na one koje su učinjene poslije tog datuma. Narodni odbor općine Knin zauzeo je stanovište da se priznaju sve uzurpacije koje su učinjene prije rata, dok za one koje su izvršene poslije 6. IV. 1941., utoliko je zemljište privedeno kulturi, da se naplati zauzeto zemljište, a licima koja su slabog imovnog stanja, da im se zemljište ostavi na uživanje do kraja života. Međutim, u buduću strogo će se suzbijati svako prisvajanje zemljišta koje pripada općenarodnoj imovini.

EKSKURZIJA UČENIKA OSNOVNE ŠKOLE

Učenici III. i IV. razreda osnovne škole u Kninu pošli su prošle nedjelje na ekskurziju u Split. Za vrijeme boravka u tom gradu oni su posjetili «Slobodnu Dalmaciju», gdje im je prikazano kako nastaje list. Osim toga, razgledali su muzej NOB-e, Etnografski muzej i zanimljiv akvarij na Oceanografskom institutu. Ostali dio vremena proveli su na Marjanu, gdje su obišli zoološki vrt.

PROPAGANDNI TURISTIČKI IZLET

Prošle nedjelje održani su masovni izleti u organizaciji Turističkih društava Šibenik i Knin. Izleti su trebali da posluže propagiranju turizma na području kotara. Izletnici iz Šibenika stigli su u Knin u dva velika autobusa, a dan su proveli na Šimića vrelu nedaleko Knina. Brojni izletnici iz Knina posjetili su Zlarić i Vodice. Jedni i drugi izletnici bili su neobično raspoloženi i zadovoljni dobrom organizacijom, niskim cijenama, a oduševljeni su i prirodnim ljepotama kraja gdje su proveli taj dan.

Vodice

HIGIJENSKA AKCIJA NA PODRUČJU OPĆINE

Općinski odbor Crvenog križa organizirao je higijensku akciju na području općine. Naročita pažnja kako u Vodicama tako i u ostalim mjestima polkondjena je higijenskom uređenju kuća, dvorišta i dvorista. Utrošene su veće količine tekućine DDT, koja je upotrijebljena za uništavanje muha i ostalih insekata. U toj higijenskoj akciji sudjelovali su, pored ostalih, i omladinske koje su završile zdravstveni tečaj.

PRIPREME ZA «TJEDAN TURIZMA»

Turističko društvo u Vodicama je izradilo program rada za unapređenje turizma u mjestu. Članovi društva će taj program ostvariti u vrijeme održavanja «Tjedna turizma». To društvo, koje je i dosad s uspjehom radilo na razvoju turizma, održat će u skoro godišnju skupštinu na kojoj će, između ostalog, članovi biti upoznati sa programom, na čijem će ostvarenju trebati da radi cjelokupno članstvo. Naročito pažnja bit će polkondjena organiziranju zabavnog života u Vodicama, pa će se u vezi s tim pristupiti uređenju jedne ljetne bašte, i to ispred poštanske zgrade. (J.)

Kistanje

OSUĐENI ZBOG PRONEVJERE I FALSIFIKATA

Okrudni sud u Šibeniku izrekao je kaznu u trajanju od 7 mjeseci zatvora zbog falsifikata i pronevjere nad Korda Stevanom pok. Koje iz Zečeva, općina Kistanje.

Stevan Korda radeći kod NO Kistanje u svojstvu naplatnog organa, nedozvoljenim radom prisvojio je u vremenu od 23. IX. do 28. X. prošle godine iznos od 36.525 dinara. Okrivljeni je u ložio žalbu Vrhovnom sudu NR Hrvatske, koji je u potpunosti potvrdio prvobitnu presudu.

Ilija Suša pik. Blagoja iz Kolašca, općine Kistanje kažnjen je od Kotarskog suda u Kninu zbog pronevjere i falsifikata na 8 mjeseci zatvora.

On je bio na dužnosti seoskog poštomoše u pošti Kistanje. Služio se falsifikatima poštanskih bančinih uputnica prilikom vršenja isplata ili prijema novca sa terena, koji su se trebali otpremati raznim licima. Na taj način utajio je iznos od 28.000 dinara.

gradska kronika kultura - prosvjeta - kultura

Šibenik kroz tjedan

NARODNO KAZALIŠTE

NARODNO KAZALIŠTE
Subota, 2. VI. — JUNACI PAVLOVE ULICE — premijera. Početak u 20 sati.
Nedjelja, 3. VI. — JUNACI PAVLOVE ULICE — premijera. Početak u 10 sati.
ZLA ŽENA — repriza. Početak u 20 sati.

KINEMATOGRAFI

TESLA: gostovanje Jugoslavenske kinoteke. (do 6. VI.)
SLOBODA: premijera američkog filma — PAGO ZA ČARANI OTOK. Dodatak: Filmske novosti br. 21. (do 31. 6.)
Premijera američkog filma — JAJE I JA — Dodatak: Filmske novosti br. 21. (1. do 3. VI.)
Premijera engleskog filma u bojama — PURPURNI DOLINA — Dodatak: Filmske novosti br. 22. (4.—7. VI.)

JUGOSLAVENSKA KINOTEKA

(u dvorani kina „Tesla“)
31. V. i 1. VI. — američki film u bojama — BITKA ZA RUSIJU.
2. i 3. VI. — američki film — LJUBAV U PLAMENU.
4. VI. — sovjetski film — PASTIR KOSTJA.
5. VI. — američki film — ZAPADNI EKSPRES.
6. VI. — sovjetski film — OKLOPNJACA POTEKIN.

DEŽURNE LJEKARNE

Do 2. VI. — II. narodna ljekarna — Ul. bratstva i jedinstva.
Od 2.—6. VI. — I. narodna ljekarna — Ul. Božidara Petranovića.

IZ MATIČNIH UREDA

Šibenik

ROĐENI

Ivan, sin Josipa i Nazarene Zubak; Andrija, sin Marina i Marije Lovrić; Zeljko, sin Mile i Zanze Jerke Marica, kći Konrada i Frane Junić, Mirela, kći Josipa Ive i Ljubice Laskan-Zorobabel; Irina, kći Stipe i Ane Marinović; Ranka, kći Matinka i Marije Beranović; Goran, sin Josipa i Antice Marinov; Ante, sin Branke i Marije Barišić; Davor, sin Antona i Janje Bešić; Radojka, kći Ante i Marije Pirija; Nebojša, sin Marka i Ljepeasave Ugrčić; Danica, kći Jere i Ane Šilov-Tepić; Duška, kći Bruna i Zdravke Alić; Anđelka, kći Miroslava i Dume Bogdanović; Zvonimir, sin Viktorija i Marije Ernjak; Mladen, sin Blaža i Milke Antić i Milenko, sin Marka i Zorke Krmić.

VJENČANI

Matura Makso, brodograditelj — Sunjka Frana, domaćica; Lučka Jure, penzioner — Gracin Svetinka, domaćica i Kulušić Šime, zemljoradnik — Ljubić Manda, domaćica.

UMRLI

Čipin Matija rod. Ručkavina, stara 78 god. i Jadrijević Ivanica pok. Mate. stara 53 god.

Nastradao radnik

Na operativnom dijelu obale dogodila se jučer ujutro teška nesreća u kojoj je izgubio život 32-godi. Blaž Burazer. Do nesreće je došlo u času kad se vršilo raziranjie vagonskih kola. Tom prilikom na dosad neobjašnjen način, nesretni radnik je dospio između vagona, koji su ga prignječili. Hitno je upućen u bolnicu, gdje mu je ukazana pomoć, ali sva nastojanja liječnika da ga se spasi, ostala su bezuspješna. O ovom slučaju organi vlasti povelu su izvide.

Stara kronika

1908. — Lokalna štampa na istaknutim mjestima objavila je vijest o smrti Sime Matavulja, jednog od najboljih jugoslavenskih pripovjedača.

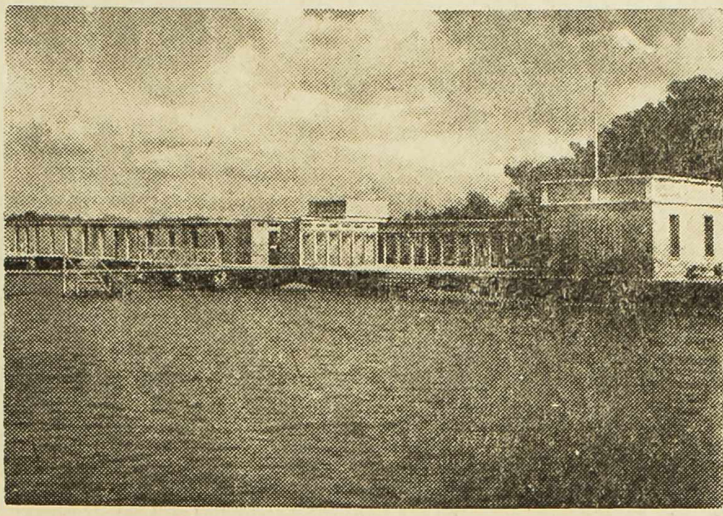
Na izlazu iz šibenskog kanala došlo je do sudara između brodova lokalne plovidbe „Prima“ i „Obrovca“. Tom prilikom znatnu štetu pretrpio je brod „Primo“. Zrtava nije bilo.

U vremenu od 1. spnja 1907. do 30. lipnja 1908. na teritoriju Šibenika potrošak vode iznosio je 235.360 m³.

U saobraćajnoj nezgodi lakše su ozlijeđena 3 lica. To se dogodilo u času kad su se Rapini konji upregnuti pod kočiju preprašili u Crnici i potom „poletjeli“ niz Gradcu prema Poljani do obale. Od trojice povrijeđenih lica, dvojica su uspješno iskočiti već kod Grade, dok je treći napustio kola u blizini pošte.

„Tjedan turizma“

Ugostiteljsko-turistička izložba

Kao što smo javili, Kotarski turistički savez organizirao je „Tjedan turizma“, koji je započeo u nedjelju 27. o. mj. U okviru „Tjedna turizma“ gostovala je u Šibeniku narodna glazba „Hartić“ iz Tjesnog, priredivši dva uspješna koncerta. U prisustvu velikog broja građana u društvom do-

mu (biv. Bovanova škola) je na svečan način otvorena ugostiteljsko-turistička izložba. Izložbu je otvorio Mate Vukov, direktor „Putnika“. Već prvog dana izložba je pobudila velik interes građana, tako da ju je posjetilo oko 1500 ljudi. Na izložbi su, pored nekoliko umjetničkih fotografija iz grada i okolice, izloženi proizvodi ugostiteljskog poduzeća „Proklijan“, te razne vrste jela koje je priredilo ugostiteljsko poduzeće „Jadrija“. Posebno mjesto na izložbi zauzima šibenska i zlarinska narodna nošnja, te radovi bačvarskog majstora Ante Belamarića.

U toku „Tjedna turizma“ daci Srednje ekonomske škole održali su priredbu u Južnom Primoštenu, dok je u blizini i dalju okolicu upriličeno niz izleta.

U NEKOLIKO REDAKA

BRODOM „NOVI SAD“ STIGLA JE U NAŠ GRAD grupa od 40 njemačkih turista, koji su razgledali kulturno-historijske znamenitosti i istog dana proslidjeli za Zadar. Također je u toku prošlog tjedna boravila i jedna grupa od 25 Holandana, koja je obišla grad i slapove Krke.

JEDNA GRUPA INŽENJERA IZ FRANCUSKE posjetit će Šibenik 30. o. mj., gdje će se zadržati jedan dan. Gosti će tom prilikom razgledati gradske znamenitosti i slapove Krke.

U OPĆU BOLNICU DOPREMLJENA JE U TEŠKOM STANJU 45-godišnja Ana Plisković iz Petra, koja je izvršila samoubistvo, bacivši se sa 11. kata zgrade Kotarske zdravstvene stanice u Drnišu. Uzroci samoubistva nisu još točno poznati.

U DVAMA ODJELJENJIMA OSMIH RAZREDA prve osmogodišnje škole održao je veoma uspješno predavanje o izboru zvanja drug Manko Ljubković, predsjednik komisije za izbor zanimanja i profesionalnu orijentaciju. I u ostalim osmim razredima osmogodišnjih škola bit će održano slično predavanje.

KOMISIJA ZA ODOBRENJE PROSJEKA TARIFNIH STAVOVA, koja djeluje u svim poduzećima na teritoriju grada, uskoro će završiti rad. Dosad su odobreni tarifni stavovi u poduzećima „Kornat“, „Gradski magazin“, „Sloga“, „Voće“ i „Jadranska“.

RADOVI NA PREGLEDU ZAVRSNIH RAČUNA za 1955. god. u poljoprivrednim zadrugama i u ugostiteljskim objektima privode se kraju. Preglede obavlja komisija za završne račune. Predviđa se, da će oni biti gotovi do 15. lipnja o. g.

U NEDJELJU JE OTVORENA KUPAČA SEZONA. Lijep sunčani dan privukao je na kupalištu Martinska velik broj kupača.

ZENSKI RUČNI SAT, koji je nedavno naden u parfumerijskoj radnji „Gradski magazin“, vraćen je vlasniku u stanici Narodne milicije.

POVODOM „TJEDNA TURIZMA“ proputovalo je kroz Šibenik 90 gostiju iz Knina. Oni su proslidjeli za Zlarin i Vodice, gdje su se zadržali jedan dan.

PROSTORIJE FOTOGRAFSKE RADNJE „UMJETNOST“ restaurirane su ovih dana. Unutrašnjost te radnje uređena je veoma ukusno. Bilo bi poželjno da se i još neke radnje, naročito u ulici 12 kolovoza 1941., konačno uredi.

USLIJED KVARA KOJI JE NASTAO NA ELEKTRIČNOM VODU, na dionici Gimnazija — Šubićevac čitav grad ostao je sinoć bez električne struje. Tek u kasnim večernjim satima samo neki predjeli ponovo su osvjetljeni.

Narodno kazalište

„SPLITSKI AKVAREL“

Splićanin rod, odgojem i osjećajem; legitimni pošljednik Vicka Mihaljevića i Ante Katunarića a drug Pjera Sabića i Marka Uvodića, splitskih humanista i satiričara — Ivo Tijardović oblikovao je, kao pisac, slikar, karikaturist i glazbenik, priso osjećani splitski humor, onaj već napol minulog vremena, tako originalan i istaknuto izdvojen u dalmatinskom varijetetu duhova, likova („kampjuna“) i temperamenta. Dubrovačku zajedljivost zasjenjuje gopsarska falsitad; šibenska violentna pučka čud šalu i formira i prima kao uvredu. Moglo bi se reći i: baš nikako ne prima, osobito ako je podrugljiva. (Kad je prije Prvog svjetskoga rata Marin Bego u svojoj knjizi novela malo jače badnuo karnevalska „turanja“ u šibenskoj Sirokoj ulici, nevini Agaton, brat mu, dobio je ničim zasluženu trisku.)

Splićanin milluje šalu, daje i prima, ne šteti ni sebe; od srca se smije i ne uzima paprenu šalu za zlo; ne zaklanja se pred duhovitim strjelicama, rado pronalazi i otkriva smiješno u životu i u tome uživa. Smijeh za njega znači zdravlje.

Takvi su i Splićani Tijardovića „Akvarela“, i on sam koji je njima dao živu i vrlo uspješnu scensko-muzičku ilustraciju splitske „dobre volje“. Glenda je ispalila da ne može bolje: i u dvorištu Velog Varoša, i na rivi splitskoj, i u „ordinaciji“ Salka Sadičkovića, i sa scene se prelila u gledalište, živo ga obuhvativši, kao u najboljem pučkom teatru.

Stavljajući 24. o. mj. „Akvarela“ po prvi put na šibensku scenu, redatelj Rudolf Opolski (s asistantom Rajkom Zepina) našao se pred prilično složenim zadatkom da originalnu svježinu i lokalni kolorit Tijardovićevo djela, u kome su dominantne scene s pojavom i igrom masa, očuva i dade. Režija je u tom pogledu u-

činila skoro sve i njen je trud urodio još jednim uspješnom našeg teatra. Smetala nas je samo nabijenost scene u I. i III. činu (osobito u ovom posljednjem), surogat ženske varoške nošnje, pa mačuhinski postupak sa idiomom kod jednog dijela izvođača. Ali živu i potpuno ujednačenu igru režija je dokrajica ostvarila.

Marica Salina (bila je i ovog puta velika uloga Marte Krušlin, pjevački i glumački dotjerana, interpretirana razigrano, temperamentom koji je stvorio slobodni i prpošni lik varoške djevojke. Autentičan je bio Tonči Pera Matulića, člana splitskog kazališta. Ovaj mladi pjevač svojom simpatičnom pojavom, odličnom glumom i prijetnim tenorom diskretne snage dao je neusiljeno živo lik varoškog kaligera.

Naročito monamo istaknuti u svakom pogledu odlične kreacije Branimira Matića („čovik sa dršćavicom“) i Borivoja Glazera („gazda-čovik“) te Inene Melčičke (Perina „štrambera“). Matić je „trogirškoga Rašpu“ i maskom, i govorom i svakim pokretom dao studiozno i savršeno. Isto tako Glazer svoga Sremca, očitujući, ktome, odlične kvalitete pjevača (najbolje otpjevana uloga u „Akvarelu“). Perina Melčičkove bila je priso splitska, temperamentna, s izraženom komikom lika i kretinji i odgovarajućom naglašenošću laikomnosti i prostodušnosti. Izvršnu kreaciju Melčičkove umanjivale su, nažalost, njezine vrlo skromne pjevačke mogućnosti.

Vrlo dobri bili su Josip Vikario (sofer Lešandro), Krešimir Zorić (barba Toma), Albert Drutler (bikar Zenzo), Ilija Ivezić (ribar Mikula) Sead Hodžić (eunuh Meho) i Vlastimir Ristić (čudot-

vorac Salko). Zorić kao pjevač nije zadovoljio, jer to i nije, ali je zato kao glumac vrlo lijepo dao starog batelanta. Ana Regio (stara Jovana) htjela je i ovdje biti tragetkinja, a radi se zapravo o ulozu komično hipohondrične babe.

Podoficiri američke flote Johnny i Willy (Ante Balin i Igor Rapanić), fanat (Branko Kukulj), sajamski prodavač (Jere Mrndže) i „čovik od tombole“ (Frane Belamarić) kreirali su svoje uloge vjerno po originalima, toliko puta susretanima. (Osobito Kukulj i Mrndže. I neznatna uloga engleskog mornara (Joško Oštrić) dana je studiozno.

Komparse: Vildica Ivezić (prodavačica sneča), Pave Aras i Ante Nakić (torbari), Milan Vari (brat Tončev), Vesela Rak (Amerikanica), Zvone Cukrov (stražan), Davor Jurišić (dječak) i Mile Pe-rak (nosar) — dobri.

Koreograf Igor Rapanić postavio je sve tri baletne pijese vrlo dobro. Orijentalni ples (favorit: Grozdana Baljkas) otplesan je virtuozno, ali najefektniji bio je ipak ples Sremica sa košarama.

Zborovi su bili odlični, osobito onaj ribara u I. činu, Poskočnice („Veštite starinske...“) i nešto su zaostajale za muzičkom pratnjom.

Orkestar (dirigent M. Karlo Kodela) bio je zanosno živ.

Scena (Nikola Lovrić-Caparin) — uglavnom dobra (je li baš bilo potrebno davati u kulisama cjelinu građevina, na nštrob prostora i same perspektive?).

Publika je izvedbu „Akvarela“ primila vrlo dobro te izvođače opetovano na otvorenoj pozornici pozdravila oduševljenim pljeskom. D.

Ferez Molnár

„Junaci Pavlove ulice“

Pred novu premijeru Pionirskog kazališta

„O, vi djeco, beskrajinne ravnice i bezgraničnih prostora — što znate vi od kakvog je značenja za djecu velikog grada jedan mali, slobodan komadić zemlje među visokim gradskim kućama...“ dječije svoj znameniti roman za djecu, Ferez Molnár, jedan od najvećih mađarskih pisaca. Taj prekrasni dječji roman, pun vanrednih momenata iz dječjeg života, napisan s odličnim poznavanjem dječije psihe, vješto je dramaturizirala Đurđica Dević, umjetnički rukovodilac zagrebačkog Pionirskog kazališta, i on je s velikim uspjehom davan u nekoliko pionirskih kazališta u našoj zemlji.

Glavno lice ove dječje poeme je mali komadić zemlje, „grund“,

prazno gradilište u središtu velikog grada. Taj komad zemlje predstavlja jedino mjesto gdje se jedna grupa dječaka može igrati, razvijati svoju fantaziju i doživljavati svoja uzbuđenja, sukobe i male katastrofe. Ali, za taj se komad zemlje treba izboriti, jer se za nj interesiraju i drugi dječaci, dječaci, koji su za mjesto svoje igre imali Botanički vrt, u kome su se počeli osjećati nesigurnima. I tako dolazi do sukoba. Jedni osvajaju, a drugi se brane. U tom sukobu ima, kao i kod odraslih, i izdajstava, i vjeteštva, junaštva i malih slabosti — pa i duševne veličine, koja iznenađuje. Potresno velika ljubav za komadić zemlje, pokretač je, za dječije pojmove, velikih događaja. I sve bi to možda bila tek privlačiva dječja igra, da se nije strasno slučaj pojavio njihovim djetinjim osjećajima. Jedini „prosti vojnik“, među samim „oficirima“ ostavlja zaista svoj život na tenisu... a da bude tragedija potpuna, nakon teško izvojevane pobjede, moraju pobjednici napustiti... taj vjerolomni komad zemlje, koji je odlučio da na svojju grbaču primi ogromnu najamnu kasarnu... kako doslovno Molnár završava svoju pripovijetku. Odrasli nemaju razumijevanja za velike osjećaje djece — oni imaju praktično znanje o životu, praktični razum, i nemaju razumijevanja za dječije igre. I tako se heroizam „Junaka Pavlove ulice“ završava donkihotskim razočarenjem mladih sanjara u prvom sukobu sa životom i životnom „stvornošću“.

Predstavu „Junaka Pavlove ulice“ izvest će ansambl Pionirskog kazališta u Šibeniku, u zgradi Narodnog kazališta. Režiju vodi Ilija Ivezić, a dječake iz Pavlove ulice igraju: kapetana Božu - Josip Oštrić, - oficire: Gerepa-Edi Strgačić, Kolnaja - Ivan Pipunić, Barabaša - Miše Dorbić, a ma-log vodnika Nemečeka — Mario Šperanda i Vlada Nalis (u alternaciji) Vođu dječaka iz Botaničkog vrta igra Jere Mrndže. U ostalim ulogama nastupaju Josip Pisa, Boris Čupin, Ratko Aleksić, Ante Bašić, Ratko Bujas, Davor Jurišić, Bojan Krvavica, Lukica Jaram, Lidija Zlatović, Mladen Nikolić, Ante Nakić, Ivo Juras, Josip Juras, Rade Parat, Vinko Štrkalj i t. d. Inscenacija je Nikole Lovrića Caparina. Premijera će se održati u subotu 2. lipnja o. g.

Zašto tako?

Na području Šibenika, a prvenstveno po njegovim najljepšim predjelima iz dana u dan povećava se broj „lovaca“ na ptice pjevice.

Ove bezazlene životinje, kao najljepši ures prirode po našim parkovima i samom gradu danomice se nemilosrdno uništavaju od strane jednog di; jela neobuzdane i neodgojene djece, pa i odraslih. Naprotiv, u nekim gradovima postoje društva za zaštitu ptica pjevica, a po parkovima se za ove ptice nalaze skloništa, hranilišta i pojilišta.

U „akcijama“ na uništavanju ptica danomice se vide nova lica, koja ubijaju ptice.

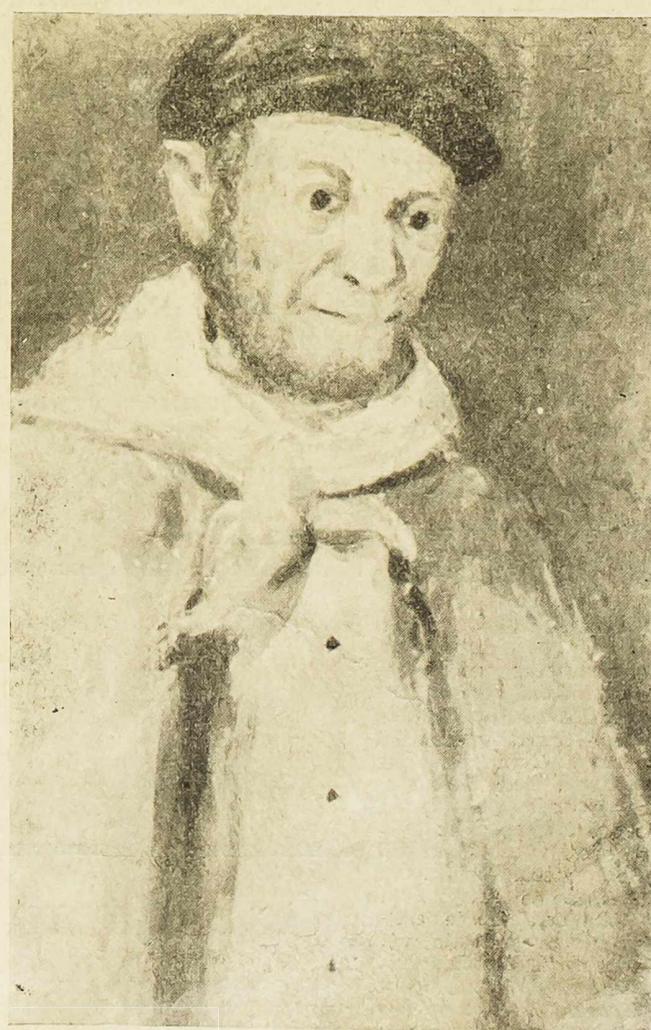
Danas je Šubićevac uglavnom „očišćen“ od ptica i kao takav ne može se reći da služi na ponos gradu, već upravo obrnuto, jer njegove su šume punste i pjev ptica zamjenjen je grobnom tišinom. Uništavatelji ptica služe se raznim sredstvima, kao na pr. zračnim puškama, praćkama, ljepilima, pa čak kako izgleda truju ih i putem zatrovane hrane. Sa spomenutim sredstvima oni se nesmetano kreću ne samo po Šubićevcu, već i po gradskom parku. To je, dakle, loša slika ljubavi i osjećaja ne samo za one koji ova nekulturna djela čine, nego i za ostale stanovnike našega grada.

Smatram da bi mjerodavni trebali više pažnje posvetiti ne samo zaštiti korisnih ptica, nego i održavanju kulturnog izgleda samoga grada.

Svima uništavateljima ptica trebalo bi oduzeti u prvom redu puške, a zatim ih i najstrože kažnjavati. M. R.

Saobraćajna nesreća

U Ulici bratstva i jedinstva (u blizini Muzičke škole) došlo je jučer ujutro do saobraćajne nezgode. Autobus Autotransportnog poduzeća išao je u pravcu Poljane maršala Tita, dok je u suprotnom smjeru nadolazio teretni kamion Tvornice elektroda i ferolegura. U času dok su se ta vozila približavala, u neposrednoj blizini nalazila su se zaprežna kola, koja su ometala slobodan prolaz spomenutim vozilima. U jednom momentu, ne mogavši mimoći zaprežna kola, teretni kamion se sudario s autobusom na kojem je pričinjena znatna šteta. Organi vlasti vode izvide o uzrocima nezgode.

Ante Šantić:

Paron Toma (ulje)

Iz sportskog života

NARODNI VIŠEBOJ U ŠIBENIKU

Ovo je druga godina da se u našem gradu održava zonsko prvenstvo u narodnom višeboju za društva «Partizam» sa teritorija kotara Šibenik — Zadar.

Na prošlogodišnjem takmičenju DTO «Partizam» Šibenik postiglo je vidne rezultate, plasiravši se u daljnje takmičenje.

Za nastup u ovoj godini vrše se opsežne pripreme, tako da se u zadnje vrijeme osjeća živost i pojačan interes za takmičenje.

Zonsko takmičenje u narodnom višeboju održat će se 3. VI. o. g. i društvo «Partizam» Šibenik uzet će učesća sa nekoliko muških i ženskih odjeljenja.

Program narodnog višeboja je raznovidan. On obuhvaća vježbe na spravama (gimnastika), atletiku, sportske igre i narodna kola.

Poslije zonskog prvenstva u narodnom višeboju vršit će se pripreme na održavanju takmičenja u pionirskom višeboju, koji uglavnom obuhvaća gimnastiku. Ovo takmičenje će se održati 10. VI. o. g.

PIONIRSKI VIŠEBOJ U KNINU

Ovih dana završena su u Kninu takmičenja za pionirski višebój, koji je organizirao DTO «Partizam». Na tom takmičenju izvršen je izbor najmlađih vježbača, za sudjelovanje na kotarskom pionirskom višeboju, koji će se 3. lipnja održati u Šibeniku.

Ukupno je sudjelovalo 50 pionira i pionirki. Ženske su bile podijeljene u 3 odjeljenja, a muški u 2. Pioniri su se takmičili u prostim vježbama na tlu, skokovima u vodu, vježbama na koziću, štafetnom trčanju, bacanju lopte i trčanju 60 metara.

Rezultati takmičenja su:

Pionirke — I. odjeljenje — 1. Ruža Radić, 2. Danica Knežević, 3. Dušanka Knežević.

II. odjeljenje — 1. Anika Hajder, 2. Vida Grčić, 3. Zorka Sinobad.

III. odjeljenje — 1. Nada Sečak, 2. Drina Ležajić, 3. Alema Krvavica.

Pioniri — I. odjeljenje — 1. Simo Radić, 2. Slavko Bule, 3. Milan Ilić.

II. odjeljenje — 1. Tode Radić, 2. Tihomir Trnovskić, 3. Jovo Bjedov.

„Radnički“ - „Sjever“ 4:3 (1:1)

Dva dragocjena boda

Na nedjeljnoj utakmici, koja je odigrana na stadionu «Rade Končar», sastale su se ekipe koje se već duže vrijeme nalaze u «opasnoj» zoni. Stoga se očekivala temperamentna i oštra igra. I očekivanja su se ispunila. Malobrojna publika bila je zadovoljna predvedenom igrom obiju momčadi u kojoj je domaći «Radnički» bio nešto bolji i zaslužio pobijediti ekipu «Sjevera» iz Splitske za 4:3 (1:1). Ovom pobjedom je «Radnički», koji u naredna dva kola igra kod kuće, stekao izvjesnu prednost da se i na godinu takmiči u podsaveznoj ligi. Borba na začelju tablice i dalje se nastavlja, tako da će tek posljednje kolo odlučiti koje će dvije momčadi prijeći u niže takmičenje.

Utakmica je gotovo čitavih 90 minuta bila rijetko uzbuđujuća i oštra, ali u granicama dozvoljenog. Ona je obilovala naizmjeničnim obostranim napadima, iz čega je rezultiralo, da su u dva navrata povelili sad jedni, a sad drugi. «Radnički» je počeo snažno navaljivati u namjeri da već od odmora prije utakmicu u svoju korist. U periodu napada domaći su povelili sa 1:0, ali malo kasnije grčkiškom obrane gosti su izjednačili. Do kraja prvog poluvremena rezultat se nije mijenjao.

Odmah u početku nastavka ređaju se naizmjenične navale od kojih su one gostiju bile nešto opasnije. Nakon jednog opasnog prodora «Sjever» je pogodio vratnicu, a odmah zatim i povelio sa 2:1. Unatoč vodstvu domaći i dalje snažno navaljuju i krajnjim naporom uspijevaju izjednačiti, a zatim i poveliti sa 3:2. Tempo igre i dalje ne popušta, obje momčadi se zalažu do maksimuma. Sredinom poluvremena jedan napad gostiju bio je nepropisno zaustavljen i sudac je dosudio jedanaesterac, koji je «Sjever» uspio realizirati. Kraj utakmice se približavao i izgledalo je da će protivnici podijeliti bodove. No, u posljednjim minutama «Radnički» je stao silovito napadati i nakon jednog snažnog prodora uspjelo mu je i po četvrti put prisiliti protivničkog vratara da vadi loptu iz mreže. Taj zgoditak donio je «Radničkom» dva dragocjena boda. U redovima pobjednika dobrom igrom odskačili su

od ostalih Franović, Bujas, Kovak, Matić i Čala II., dok su se kod «Sjevera» istakli Kovačić i Kazinoti.

Zgoditke su postigli Matić i Čala II. po 2 za «Radnički», a za «Sjever» Mihanović 2 i Kazinoti (11 m). Pred oko 200 gledatelja sudio je sa manjim griješcima Zaninović iz Zadra.

«Radnički»: Pralija, Franović, Tiskulin, Kovak, Bujas, Čala II., Matić, Čala I., Reljanović, Damičić, Baljkas.

«Sjever»: Perišić, Miletić I., Grubišić, Kovačić, Jelaska, Miletić II., Krstulović, Bačić, Mihanović, Kazinoti, Paušić. (J.)

REZULTATI PODSAVEZNE LIGE

Slaven — Val 4:2, Jadran — Solin 1:0, Radnički — Sjever 4:3, Zmaj — Sloga 4:1, Orkan — Junak 3:3, Dalmatinac — Dinara 4:1.

Tim	Pobjede	Neriješeno	Porazi	Bodovi	
Jadran	20	12	5	3	40:17 29
Zmaj	20	12	3	5	44:28 27
Dalmatinac	20	12	2	6	46:29 26
Orkan	20	10	5	5	36:28 25
Slaven	20	6	8	6	37:35 20
Sloga	20	7	5	8	32:28 19
Solin	20	7	5	8	32:32 19
Val	20	7	3	10	40:45 17
Junak	20	6	5	9	42:56 17
Dinara	20	6	3	11	29:45 15
Radnički	20	5	4	11	23:38 14
Sjever	20	4	4	12	28:48 12

USPJEH AEROKLUBA ŠIBENIK

U nedjelju navečer, pred nekoliko stotina građana domaći Aero-klub organizirao je propagandno takmičenje brzinskog modela domaće izrade. Tom prilikom Ranko Pastrović, član Aero-kluba Šibenik pokušao je oboriti državni rekord ovog modela. Takmičio se sa svojim modelom domaće izrade i motorom iz naših tvornica. Postigao je invarijabilan rezultat 171 km/sat. To je najbolje postignuto ovogodišnje vrijeme u Jugoslaviji. Prošlogodišnji prvak Jugoslavije Zagrepčanin Emil Freska osvojio je naslov sa postignutim rezultatom od 147 km/sat. M. Milišić

„Rijeka“ - „Šibenik“ 2:1 (0:0)

Peti poraz u prvenstvu

Igralište na Kantridi. Prvenstvena utakmica I. zone. Gledalaca 3000. Strijelci: Veselica i Miljković za «Rijeku», a Stošić za «Šibenik». Sudac Kapusta iz Zagreba.

«Rijeka»: Ravnik, Legan, Brusić, Vlah, Mihovilić, Demić, Miljković, Dunaj, Veselica, Canjuga, Zadel.

«Šibenik»: Aras, Batinića, Erak, Tambača, Jelenković, Živković, Skugor, Bego, Zorić, Đurić, Stošić.

Nedjeljni susret, koji je od početka do kraja obilovao nizom uzbuđujućih situacija, bio je važniji za «Rijeku», jer se o njegovom ishodu rješavalo pitanje daljnjeg opstanka ove momčadi u zonskom takmičenju. Prvo poluvrijeme unatoč tome, što je «Šibenik» bio handicapiran uslijed povreda Zorića, proteklo je u izjednačenoj igri. Objje momčadi su se trudile da postignu zgoditak, ali u tome nisu uspijevale zbog dobre obrane u kojoj su se isticali srednji pomagači. U nastavku Rijekani su bolje zaigrali.

Oni su dobrim dijelom bili i terenski premoćniji. Tu premoć realizirali su sa dva vrlo efektivna zgoditka. Tek u 85. minuti «Šibenik» je preko Stošića smanjio omjer na 2:1. Sve u svemu bila je to lijepa utakmica koja je zadovoljila gledaoce. Kod «Šibenika» su se istakli Tambača, Jelenković, Bego i Đurić, a kod «Rijeka» Mihovilić, Demić i Veselica. Sudac Kapusta dosta dobro vodio je ovu utakmicu.

REZULTATI XXI. KOLA

U pretposljednem kolu I. zone postignuti su ovi rezultati: Split — Metalac 0:2, Rijeka — Šibenik 2:1, Trešnjevka — Segesta 2:2, Odred — Ljubljana 3:0, Branik — Lokomotiva 1:2 i Nova Gorica — Karlovac 0:2.

TABLICA

Tim	Pobjede	Neriješeno	Porazi	Bodovi	
Lokomotiva	21	14	4	3	50:20 32
Šibenik	21	11	5	5	43:27 27
Odred	21	12	2	7	41:32 26
Split	21	11	3	7	46:23 25
Rijeka	21	10	2	9	38:31 22
Ljubljana	21	9	4	8	32:33 22
Branik	21	7	5	9	36:37 19
Karlovac	21	6	7	8	24:25 19
Trešnjevka	21	6	7	8	35:37 19
Metalac	21	8	3	10	29:36 19
Segesta	21	5	7	9	29:41 17
N Gorica	21	2	18	19	17 5

U posljednjem kolu sastaju se: Metalac — Branik, Lokomotiva — Nova Gorica, Karlovac — Odred, Segesta — Rijeka, Split — Šibenik i Ljubljana — Trešnjevka.

NK „Šibenik“ i prostorije

Prošlo je već 11 godina od kada je obnovljen NK «Šibenik». Uprava kluba je dosad promijenila nekoliko puta prostorije, tj. bila je premještanja iz jedne u drugu. Kakve su bile prostorije? Više su nalježile na jednu običnu konobu, mračnu, nehigijensku, a što se tiče namještaja u našim klupskim prostorijama (imamo 4 stolice, dva stara stola i jedan omar (sanduk). Eto, to je cijeli inventar koji posjeduje jedna kancelarija u kojoj se održavaju sastanci planuma kluba, koji broj oko 30 članova.

Prostorije su osnov za rad jedne organizacije, naročito našeg kluba koji je najmasovniji poslije «Partizana» u Šibeniku. Nadežni organi trebaju da povedu ozbiljno računa da se ovom klubu dodijele jedne prikladne i o veće prostorije, kako bi se unijma odvijao pravi društveni život.

Sto se pak tiče namještaja, sigurno je da toga ima u nekim podrumima ili potkrovljima i to od raznih ustanova i poduzeća koja su se rasformirala. I ovdje bi se moglo izići u susret našem klubu i dodijeliti mu namještaj. Vjenajem da ni jedna organizacija nije tako siromašna kao «Šibenik», koji nema ni da gdje sklomi svoje trofeje koje je osvojio na raznim turnirima.

Stojan Mleta

PRVENSTVO ŠIBENIKA U VEZANIM MODELIMA

Po prvi puta od oslobođenja u Šibeniku će se održati prvenstvo grada u vezanim modelima raznih kategorija, koje organizira domaći Aero-klub. Predviđa se da će nastupiti veći broj najmlađih modelara. (M. M.)

Jeste li podmirili pretplatu?

Oglašujte u Šibenskom listu

zanimljivosti - pouka - zabava

Zašto Englezi grade atomske centrale?

RAZLOZI ZBOG KOJIH JE VELIKA BRITANIJA GROZNIČAVO ZAPOČELA SA GRADNJOM ATOMSKIH ELEKTRIČNIH CENTRALA NALAZE SE U SVE VEĆEM POMANJKANJU UGLJENA

Posjetili smo Calder Hall i pregledali prvu električnu centralu na atomski pogon koja je sagrađena i koja će po prvi put dati električnu struju civilnom stanovništvu i industriji.

Calder Hall nalazi se kod Cumberlanda, odakle ima devet sati vožnje do Londona. Ova se centrala nalazi u jednom romantičnom kraju zvanom «srezom jezera». Sve do pred nekoliko godina to je bio najsiromašniji kraj u Engleskoj. Danas ovdje izgleda sasvim drukčije. Atom je dao rada, zaposlenja — blagostanje. Stanovnici Cumberlanda ušli su već u atomsku eru. Oni će biti prvi stanovnici na svijetu koji će pržiti svoje šnicle električkom dobivenom od atomske energije, kada će britanska kraljica 17. X. 1956. godine prisnuti u dugme velikog generatora atomske električne centrale i tako je prvi put staviti u pogon.

Ta se centrala nalazi na moru u kraju okruženom šumama. Ondje gdje su nekada nasle gljive, dižu se sada masivne konstrukcije atomske centrale. Na prvi pogled nema ništa osobitoga na ovoj centrali, a čime bi se razlikovala od ostalih električnih centrala. Međutim, sve je ovdje čisto-sve je ovdje još novo.

Objašnjavajući nam kako funkcionira jedna atomska pila, kako se dođe do proizvoda, to jest do električne energije. Šipke uranske rade stavljanju sa između grafitnih blokova (isti materijal iz kojeg se prave olovke). Do razbijanja jezgre dolazi poslije jednog normalnog bombardiranja neutronima. Razbijajući se, atom proizvodi toplinu. Toplina biva apsorbirana od plina ugljenog dioksida koji zagrijava vodu. Voda tada zakuhava, te se stvara para. Para pokreće turbine koje zatim pokreću dinamo strojeve, i struja je gotova. Mršavim riječima mogli bi to objasniti tako, da mjesto što ložimo ugljen da bi njima ugrijali vodu, sada «izgaramo» uran. Sa jednom tomom uranske rude koja vrijedi hiljadu puta više od jedne tone ugljena dobiva se energija ekvivalentna količini 10 hiljada tone ugljena.

Učenjaci su dali do znanja, da će u bliskoj budućnosti taj ekvivalent biti izmijenjen na 50 hiljada tone ugljena.

Razlozi zbog kojih je britanska vlada tako požurila s izgradnjom atomskih električnih centrala leži u tome, što se osjeća sve veće pomanjkanje ugljena u engleskim rudnicima. Bolje reći, ugljena ima još, ali ga se vadi sve manje. Ako do 20 ili 30 godina Engleska ne bude imala veliku mrežu atomskih električnih centrala, ući će u red najsiromašnijih zemalja na svijetu.

Prvih 10 godina bit će konstruirano 16 atomskih električnih centrala po čitavoj Engleskoj. Sve će one skupa dati 2,280.000 kw godišnje. Danas Velika Britanija troši 70 milijuna kw električne energije. Do 10 godina trošit će se 120 milijuna kw, ali kroz drugih narednih 10 godina, tj. kroz sljedećih 20 godina bit će podignute nove atomske električne centrale. Vlada vjeruje da će joj to uspeti izvršiti do 1975. godine, tako da će se tada već gotovo polovina električne energije potrebne britanskom otoku dobiti iz atomskih električnih centrala. Kroz 50 godina ugljen će potpuno iščeznuti iz upotrebe u industriji a od njega ne će ostati ni traga.

Calder Hall je, dakle, prva centrala u lancu atomskih električnih centrala, koje gradi Velika Britanija. Ta centrala još nije puštena u pogon, a već je smatrano zastarjelom u odnosu na nove električne centrale koje se podižu u Annan-u i u Dounreay u Škotskoj i još jedne nove koja će se podići polkraj ove prve u Calder Hall-u, a koje će biti neuporedivo savršenija od ove prve u Calder Hall-u. Sljedeće godine započet će se sa podizanjem takovih centrala u Brandwell-u u Essex-u i u Barkelay-u u Gloucestershire-u. No sve to u krajnjoj liniji ovisi o raspoloživim količinama urana i plutonijuma.

Pitali smo ih, zašto Sjedinjene Američke Države nisu još započele graditi slične električne centrale na atomski pogon u mirnodobne svrhe. Odgovorili su nam

takvim tonom kao da izbjegavaju pripisati Velikoj Britaniji jedan prioritet u tom pravcu. Rečoh nam da SAD imaju još mnogo ugljena i petroleja, a da bi trljali glavu tim problemima. Amerikanci imaju gotovih već više projekata za izgradnju takovih električnih centrala, ali se njima mnogo više isplati proizvoditi električnu energiju na tradicionalan način.

Trka Velike Britanije ka atomskom spasu ima u sebi nešto pamadoksalno. I zbilja, dok s jedne strane konstruiraju električne centrale na atomski pogon za mirnodobne svrhe, s druge strane jednako grozničavo se pripremaju za proizvodnju ubojitih atomskih oružja. Tako se, na primjer, pored same centrale u Calder Hall-u u blizini Windsčala nalaze ogromna postrojenja za proizvodnju atomskih i hidrogen-skih bombi, a kojima njihova «minna sestra» iz susjedstva daje neke sirovine.

Historijski proces atoma je, izvan svake sumnje, težak i spor. Prehvatni optimizam mnogih ljudi misle da se atomska energija može koristiti tako jednostavno i za potrebe domaćinstva, bivaju demantirani samim tim što vlade mnogih država u isto vrijeme troše ogromne svote novca za izradu tradicionalnih električnih centrala.

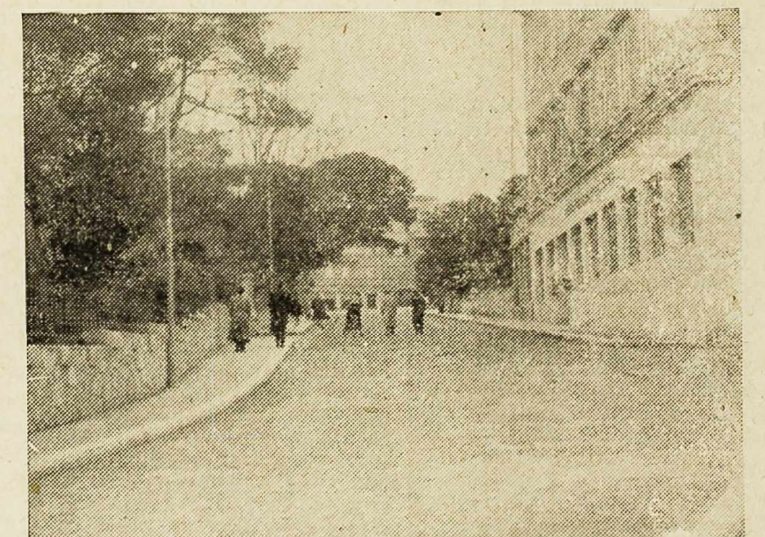
MOŽDA NISTE ZNALI

Ranije je guba (lepra) mnogo više harala u svijetu nego danas. U Srednjem vijeku u Evropi je postojalo više od 10.000 domova za gubavce. Danas najviše guba ima u Aziji i to samo u Kini i Indiji oko 2 milijuna. U Evropi najviše gubavaca nalazi se u Španiji, zatim u Portugalu i Grčkoj. Guba se danas sve uspješnije liječi na pr. sulfanamidima. I socijalni položaj gubavaca je danas mnogo bolji, jer oni više manje vode normalan život u granicama, koje dozvoljavaju sigurnost ostalog društva.

U Bostonu postoji škola u kojoj se uči brzo čitanje i shvaćanje teksta. Ljudi bez te škole čitaju prosječno 450 riječi u minuti; poslije svršenog tečaja, koji traje 12 nedjelja, oni su u stanju da pročitaju 800 do 1500 riječi. Direktor škole kaže da je čitanje vještina koju odrasli, ne smiju podcijenivati, jer u koliko se brže čita i bolje shvaća ono što je pročitano, utoliko se više uštedi vremena.

Vitamini ne mogu da od alkoholičara naprave trezvenjaka. Dva američka liječnika su u periodu od 18 mjeseci davali jednu mješavinu mnogih vitamina alkoholičarima, koji su se nalazili na liječenju u bolnici. Za takvo liječenje oni su izabrali 100 bolesnika, a u isto vrijeme su ispitivali sto drugih alkoholičara, kojima nisu davani vitamini. Niti kakva razlika nije primijećena između prve i druge grupe. Naime, bolesnici, koji su primali vitamine, bolje su se osjećali, ali nisu ničim pokazali da su spremni da se odreknou pića od bolesnika koji nisu primali vitamine.

Eksperimentalna stanica za hlađenje u Milanu provodila je mnogobrojne pokuse koncentriranja raznih vrsta morskih i slatkovodnih riba, koje su pretodno bile filetirane, očišćene od ponutrice i omotane raznim vrstama obavijača. Utvrđeno je, da se riba može održati dva do tri mjeseca na temperaturi od minus 20, šest mjeseci na minus 30, a godinu dana na minus 35 stupanjta Celzija.

Komisija za izbore i imenovanja NO općine Šibenik na osnovu čl. 39 u vezi čl. 99 Statuta općine Šibenik, raspisuje:

natječaj

- I, za upravitelja Veterinarske stanice u Šibeniku i
  - II, za upravitelja Poljoprivredne stanice u Šibeniku.
- Kandidati, osim svih uslova za prijem u državnu službu, treba da ispunjavaju i sljedeće uslove:

- a) za upravitelja Veterinarske stanice, Veterinarski fakultet i položen stručni ispit,
  - b) za upravitelja Poljoprivredne stanice Poljoprivredni fakultet i položen stručni ispit.
- Kandidati, uz molbu upućenu ovom Narodnom odboru, treba da prilože sve dokumente u izvorniku ili ovjerenom prijepisu kojim dokazuju, da ispunjavaju propisane uslove za to mjesto.
- Rok za podnošenje molbe je zaključno 31. V. 1956. god.
- Ostala obavještenja mogu se dobiti u tajništvu Narodnog odbora općine Šibenik.

» ŠIBENSKI LIST «
organ Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Šibenik
Uređuje redakcijski kolegij
Glavni i odgovorni urednik
Nikola Bego
Uredništvo: Šibenik — Ulica Jelke Bučić 5 - Tel. br. 5-62
Tekući račun: Narodna banka Šibenik broj 531-T-292
Rukopisi se ne vraćaju
Pretplata za tri mjeseca 120, za pola godine 240, a jednu godinu 480 dinara
Tisak: »Štampa« Šibenik